

European Digital Media Observatory

Η ΚΑΚΟΒΟΥΛΗ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ

Μηνιαία αναφορά #36 - δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO

Δημοσιεύθηκε στις 6 Ιουνίου 2024

Η ΚΑΚΟΒΟΥΛΗ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΤΟ ΜΗΝΑ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ, ΕΝΩ Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ

Οι 34 οργανισμοί-μέλη* του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO, οι οποίοι συνεισέφεραν στοιχεία για την εν λόγω αναφορά, δημοσίευσαν συνολικά 1,643 άρθρα fact-checking μέσα στον Μάιο του 2024. Από αυτά τα άρθρα, 250 (15%) αφορούσαν παραπληροφόρηση σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, 152 (9%) παραπληροφόρηση σχετικά με τον πόλεμο μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς, 121 (8%) παραπληροφόρηση σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία, 104 (6%) παραπληροφόρηση που σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή, 104 (6%) παραπληροφόρηση που αφορούσε την COVID-19, 97 (6%) παραπληροφόρηση σχετικά με θέματα μετανάστευσης και 36 (2%) παραπληροφόρηση κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και θεμάτων που αφορούσαν έμφυλα ζητήματα.

Η κακόβουλη παραπληροφόρηση που αφορά την ΕΕ έφτασε στα μεγαλύτερα καταγεγραμμένα ποσοστά από την αρχή καταγραφής μέσω των αναφορών του EDMO τον [Μάιο του 2023](#). Αυτό το ποσοστό αντιστοιχεί στο 15% των συνολικών θεμάτων παραπληροφόρησης που καταγράφηκαν τον Μάιο του 2024. Το εν λόγω ποσοστό ήταν 11% και είναι το μεγαλύτερο μεταξύ των θεμάτων που καλύπτονται σταθερά από το EDMO για τον δεύτερο συνεχόμενο μήνα. Τα θέματα που αφορούν κακόβουλη παραπληροφόρηση για την κλιματική αλλαγή μειώθηκαν σημαντικά, σχεδόν κατά 50%. Επίσης, τα θέματα που αφορούν την Ουκρανία και την κρίση στην Μέση Ανατολή μειώθηκαν σε μικρό βαθμό, ενώ η κακόβουλη παραπληροφόρηση σχετικά με τα υπόλοιπα θέματα παραμένει σταθερή.

**Οργανισμοί ελέγχου γεγονότων που συνεισέφεραν σε αυτή την αναφορά: 15min, AFP, APA, BNT Provereno, Correctiv, Delfi, Demagog.cz, Demagog.pl, Demagog.sk, Eesti Päevaleht, EFE Verifica, Ellinika Hoaxes, Fact Check Cyprus, FactReview, Faktabaari, FranceTV, Freedom House Romania, Greece Fact Check, Källkritikbyrå, Knack, InfoVeritas, Les Surligneurs, Logically Facts, Maldita, Medizin transparent, Newtral, Oštro, PagellaPolitica/Facta, Polígrafo, Re:Baltica, The Journal Fact-Check, TjekDet, VerificaRTVE*

ΨΕΥΔΗ ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΕ ΩΣ ΔΙΕΦΘΑΡΜΕΝΟ ΘΕΣΜΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΩΣ ΣΤΗΜΕΝΕΣ

Οι ψευδείς ισχυρισμοί που κυκλοφόρησαν τον Μάιο για την ΕΕ είχαν ποικιλία, ωστόσο υπήρχε συνέπεια στην παρουσίαση της ως διεφθαρμένο θεσμό ή ως θεσμό ο οποίος έρχεται σε αντίθεση με εθνικά συμφέροντα των κρατών-μελών.

Ορισμένοι από τους εν λόγω ψευδείς ισχυρισμούς στόχευσαν ηγέτες της ΕΕ. Για παράδειγμα η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, στοχοποιήθηκε μέσα από προσπάθεια [σύνδεσης](#) της με την [ναζιστική ιδεολογία](#), μέσω [υποτιθέμενης εμπλοκής](#) της σε σκάνδαλο αναφορικά με την διαχείριση της πανδημίας, ενώ κυκλοφόρησε και [ψευδής ισχυρισμός περί σύλληψης της](#) εντός της ευρωβουλής. Επιπρόσθετα, στην Γαλλία κυκλοφόρησε ο ισχυρισμός ότι η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν "[δεν εκλέχθηκε από κανένα](#)" στο πλαίσιο προσπάθειας χαρακτηρισμού της ΕΕ ως αντι-δημοκρατικό θεσμό.

Μέσα στον Μάιο κυκλοφόρησαν επίσης ψευδείς ισχυρισμοί για υποτιθέμενες απάτες που σχετίζονται με τις ευρωεκλογές. Συγκεκριμένα, στην Γερμανία κυκλοφόρησε ο ισχυρισμός ότι ψηφοδέλτια που μοιράζονται είναι άκυρα εξ αρχής γιατί [μοιράζονται με κοψίματα και τρύπες](#) στις γωνίες του χαρτιού. Επίσης κυκλοφόρησε ο ισχυρισμός ότι το ακροδεξιό κόμμα AfD [θα έπρεπε να ακολουθήσει πιο αυστηρούς κανόνες](#) συμμετοχής στις εκλογές συγκριτικά με άλλα κόμματα, ενώ κυκλοφόρησε και ο [ψευδής ισχυρισμός ότι το κόμμα αποκλείστηκε εντελώς](#) από τις ευρωεκλογές. Άλλοι ψευδείς ισχυρισμοί στην Γερμανία - οι οποίοι ήταν [παρόμοιοι με ισχυρισμούς που κυκλοφόρησαν στην Ισπανία](#) - είχαν ως στόχο να ωθήσουν πολίτες να ακυρώσουν εν αγνοία την ψήφο τους, προτείνοντας τους να [ψηφίζουν πολλαπλά άτομα](#) ή να [υπογράφουν τα ψηφοδέλτια](#), πρακτικές οι οποίες θα καθιστούσαν την ψήφο άκυρη.

ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΕ ΩΣ ΘΕΣΜΟ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ

Σύμφωνα με πολυάριθμα ψευδή δημοσιεύματα η νομοθεσία της ΕΕ παρουσιάζεται ως επικίνδυνη για τα κράτη-μέλη.

- Μια περίπτωση που εμπίπτει σε αυτή την θεματολογία κακόβουλης παραπληροφόρησης αφορά το [Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο](#), το οποίο πέρασε πρόσφατα. Τα αφηγήματα κακόβουλης παραπληροφόρησης διογκώνουν τις επιπτώσεις της νομοθεσίας, για παράδειγμα δίνοντας ψευδή νούμερα για τους [αριθμούς μεταναστών που θα πρέπει να δεχτούν κράτη-μέλη](#) ή για τα χρήματα που θα πρέπει να πληρώσουν ως εναλλακτική επιλογή. Την εν λόγω ρητορική [έχουν εκμεταλλευτεί επίσης πολιτικοί](#) για τις προεκλογικές τους καμπάνιες.
- Στην ίδια γραμμή με το εν λόγω αφήγημα κινούνται και ψευδείς ισχυρισμοί που παρουσιάζουν την συμμετοχή στην ΕΕ ως μειονέκτημα. Για παράδειγμα, σύμφωνα με αυτά τα αφηγήματα, η ΕΕ επιβάλει άδικους οικονομικούς όρους και παράλογες γραφειοκρατικές διαδικασίες για τα κράτη-μέλη. Μεταξύ άλλων κυκλοφόρησε ο ψευδής ισχυρισμός ότι [η εισαγωγή του ευρώ στην Κροατία](#) οδήγησε σε διπλασιασμό των τιμών, ότι [είναι επικείμενη η εισαγωγή ψηφιακής ευρωπαϊκής ταυτότητας](#) για πλήρη έλεγχο των πολιτών και ότι υπάρχουν σχέδια για [εισαγωγή ψηφιακού ευρώ από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα](#) ώστε να καταργηθεί το φυσικό νόμισμα με σκοπό την παρακολούθηση των πολιτών. Επίσης, σύμφωνα με σχετικά αφηγήματα κακόβουλης παραπληροφόρησης, οι εθνικές κυβερνήσεις [παραχωρούν εξουσία στις νομοθετικές αρχές της ΕΕ](#), εκθέτοντας τους πολίτες τους σε απολυταρχικά μέτρα.

ΑΛΛΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΚΟΒΟΥΛΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η υποτιθέμενη κλιμάκωση του πολέμου ήταν το βασικό θέμα στοχευμένης κακόβουλης παραπληροφόρησης που σχετίζεται με τον πόλεμο στην Ουκρανία τον Μάιο. Πληθώρα ψευδών αφηγημάτων αναπαρήγαγαν τον ισχυρισμό περί παρουσίας στρατιωτών από κράτη-μέλη της ΕΕ - κυρίως γάλλων στρατιωτών - στην Ουκρανία, δηλώντας πρακτικά άμεση εμπλοκή στρατευμάτων του ΝΑΤΟ στις επιχειρήσεις στο πεδίο. Οι εν λόγω ψευδείς ισχυρισμοί κυκλοφόρησαν ευρέως σε πολλές χώρες.

Επιπρόσθετα, ψευδή δημοσιεύματα ισχυρίστηκαν ότι υπάρχει στρατιωτική κινητοποίηση ή πρόθεση έναρξης πολέμου από την πλευρά της Δύσης με σκοπό την δέσμευση του φυσικού πλούτου της Ρωσίας. Την ίδια περίοδο κυκλοφόρησαν ψευδείς ισχυρισμοί οι οποίοι διόγκωσαν τον βαθμό της Ρωσικής απειλής στην ασφάλεια της ΕΕ, κάνοντας αναφορά σε επικείμενες σημαντικές στρατιωτικές κινήσεις.

Η απόπειρα δολοφονίας του Σλοβάκου Πρωθυπουργού Ρόμπερτ Φίτσο η οποία έλαβε χώρα στις 15 Μαΐου προκάλεσε κύμα ψευδών ειδήσεων. Ένα από τα ψευδή αφηγήματα που κυκλοφόρησε περισσότερο ανέφερε ότι η γυναίκα του δράστη ήταν Ουκρανή ενώ άλλοι αβάσιμοι ισχυρισμοί προσπάθησαν να τον συνδέσουν με τις μυστικές υπηρεσίες της Ουκρανίας, κατηγορώντας το Κίεβο για την επίθεση. Αφηγήματα κακόβουλης παραπληροφόρησης προσπάθησαν επίσης να συνδέσουν την απόπειρα με κίνητρα που σχετίζονται με την συμφωνία για την πανδημία του ΠΟΥ ή με τον Τζορτζ Σόρος. Στην Σλοβακία η επίθεση εργαλειοποιήθηκε άμεσα για αύξηση της ήδη υπάρχουσας πόλωσης στον γενικό πληθυσμό. Συγκεκριμένα, κυκλοφόρησαν ψευδείς εικόνες οι οποίες υποτίθεται πως έδειχναν αλληλεπίδραση του δράστη με τον Martin Šimečka, δημοσιογράφο και πατέρα του συνιδρυτή του βασικού κόμματος της αντιπολίτευσης στην Σλοβακία. Άλλα αφηγήματα προσπάθησαν να συνδέσουν τον δράστη με την LGBTQ+ κοινότητα ενώ κυκλοφόρησε και ο ψευδής ισχυρισμός ότι το βασικό κόμμα της αντιπολίτευσης επικρότησε την επίθεση.

ΑΛΛΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΚΟΒΟΥΛΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

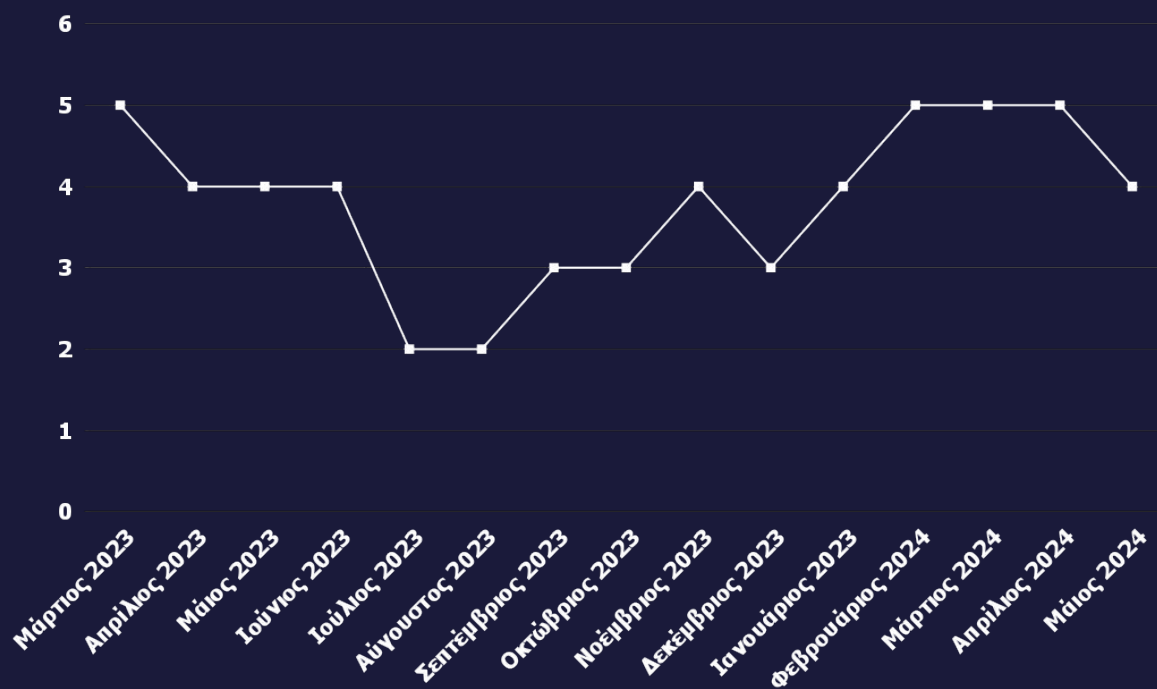
Πλησιάζοντας στις ευρωεκλογές εμφανίζονται εκ νέου [αφηγήματα κακόβουλης παραπληροφόρησης](#) αναφορικά με το μεταναστευτικό ζήτημα σε πολλές χώρες της ΕΕ, [ενισχύοντας](#) τάσεις ρατσισμού και ξενοφοβίας. Οι ψευδείς ισχυρισμοί που κυκλοφόρησαν παρουσιάζουν μετανάστες ως [προνομιούχους](#), [βίαιους](#), [εγκληματίες](#) και ως ομάδες που αρχίζουν να [υπερισχύουν αριθμητικά των πολιτών της ΕΕ](#). Αυτή η ρητορική εργαλειοποιείται από θεωρίες συνωμοσίας σύμφωνα με τις οποίες υπάρχει [σχέδιο αντικατάστασης πολιτών](#) με μετανάστες ή ακόμα και ότι οι μετανάστες είναι [στρατιώτες των Ηνωμένων Εθνών](#) οι οποίοι έχουν τοποθετηθεί για να επιβάλουν τα lockdown για την επόμενη πανδημία.

Ενώ ο αριθμός των ψευδών ισχυρισμών κατά της LGBTQ+ κοινότητας είναι μικρός, η σοβαρότητα των ισχυρισμών ήταν σημαντική και στόχευσαν κυρίως στην δαιμονοποίηση της κοινότητας. Για παράδειγμα κυκλοφόρησαν ισχυρισμοί για [διαμοιρασμό βιβλίων με σεξουαλικό περιεχόμενο σε παιδιά](#) με την πρόθεση κακοποίησης τους. Άλλοι ισχυρισμοί [διόγκωσαν](#) την [υποτιθέμενη επιρροή](#) της κοινότητας στην [πολιτική σκηνή](#).

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Το ποσοστό παραπληροφόρησης με χρήση υλικού που δημιουργήθηκε με λογισμικό ΑΙ παραμένει σταθερό τον Απρίλιο. Από τα 1,643 άρθρα fact-checking τα 59 περιλάμβαναν εξέταση θεμάτων με χρήση αυτής της τεχνικής για διασπορά κακόβουλης παραπληροφόρησης. Αυτό αντιστοιχεί στο 4% του συνόλου το ίδιο με τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο.

Η εν λόγω κατάσταση συνάδει με τις [προβλέψεις του EDMO](#) για την περιορισμένη κυκλοφορία υλικού που παράγεται από ΑΙ στο πλαίσιο παραπληροφόρησης πριν τις ευρωεκλογές, λόγω των τωρινών περιορισμών της τεχνολογίας. Ωστόσο, είναι πιθανό ότι κακόβουλο υλικό παραπληροφόρησης με χρήση ΑΙ μπορεί να κυκλοφορήσει λίγες ημέρες ή και ώρες πριν την ψηφοφορία, όπως συνέβει [στην Σλοβακία πριν τις εθνικές εκλογές](#) τον Σεπτέμβριο του 2023.

ΟΙ 4 ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΥΡΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΗΤΑΝ:

- Η σύζυγος του δράστη που προσπάθησε να δολοφονήσει τον Σλοβάκο πρωθυπουργό Φίτσο είναι [Ουκρανή πρόσφυγας](#)
- [Εικόνες](#) και [βίντεο διογκώνουν ψευδώς](#) την κλιμάκωση του πολέμου στην Ουκρανία με ισχυρισμό περί άμεσης εμπλοκής της Δύσης/NATO στην σύγκρουση
- ▲ Η εκπρόσωπος του Λευκού Οίκου, Karine Jean-Pierre, [μίλησε για τους λόγους](#) που οι ΗΠΑ υποστηρίζουν την ύπαρξη ναζιστικής ιδεολογίας στην Ουκρανία.
- ◆ Τα Ηνωμένα Έθνη [μείωσαν στο μισό](#) τις εκτιμήσεις των θανάτων παλαιστινίων γυναικών και παιδιών που σκοτώθηκαν στην Γάζα.

ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Διαδηλωτές υπέρ της ΕΕ στην Γεωργία έχουν υιοθετήσει τον ναζιστικό χαιρετισμό

Ο αριθμός των παράνομων μεταναστών στην Ιρλανδία το προηγούμενο έτος ήταν ο υψηλότερος στην Ευρώπη και δέκα φορές μεγαλύτερος από τον μέσο όρο της ΕΕ

Η απόφαση για τέλεση επεμβάσεων φυλομετάβασης βασίζεται στις επιθυμίες που εκφράζει ένα παιδί όταν παίζει

Ο αριθμός των δολοφονιών στην Γαλλία τετραπλασιάστηκε τα τελευταία 15 χρόνια

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή την αναφορά συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε στους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων οι οποίοι είναι μέλη του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO (<https://edmo.eu/fact-checking-community/>).

Περίοδος αναφοράς: 1-31 Μαΐου 2024. Αριθμός απαντήσεων: 34.

Βασικοί ελεγκτές της αναφοράς: Tommaso Canetta και Enzo Panizio, Pagella Politica/Facta.
Για περισσότερες πληροφορίες: t.canetta@pagellapolitica.it.

Το EDMO έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση υπό τον αριθμό συμβολαίου: LC-01935415